

Statsforvalteren i Trøndelag
Postboks 2600
7734 STEINKJER

Deres ref.:

Vår ref.: 21/1000

Vår dato: 19.01.2022

Saksbehandler: Kjersti Barbakken // Kontoret for
kvalifisering og sosiale tjenester

Svar på henvendelse om hvorvidt utgifter til løpende barnebidrag er nødvendige levekostnader etter sosialtjenesteloven

Arbeids- og velferdsdirektoratet viser til mottatt henvendelse 01.06.21, hvor det bes om svar på hvorvidt utgifter til løpende barnebidrag er å anse som nødvendige levekostnader etter sosialtjenesteloven.

Statsforvalteren i Trøndelag kan ikke se at løpende barnebidrag er omtalt i rundskriv 35-00. De viser til at det i punkt 4.18.2.49 fremgår at mottakere av økonomisk stønad som hovedregel ikke skal betale gjeld, herunder forskuttert barnebidrag og bidragsgjeld. Statsforvalterne har vært i kontakt med NAV Familie og pensjon, og fått tilbakemelding på at «forskuttert barnebidrag» er løpende barnebidrag som administreres av NAV og utbetales forskuddsvis den 25. hver måned. Dette er derfor noe annet enn bidragsforskudd, som er en ytelse som betales av NAV. Statsforvalteren mener dette burde komme tydeligere frem i rundskrivet, da «forskuttert barnebidrag» lett kan forveksles med «bidragsforskudd».

Videre stiller Statsforvalteren spørsmål ved om løpende barnebidrag skal anses som gjeld. Dersom det ikke er å anse som gjeld, mener de at et eventuelt avslag på søknad om økonomisk stønad til barnebidrag må avslås på et annet grunnlag enn at det ligger utenfor livsoppholdet. I en slik vurdering, mener Statsforvalteren at det særlig må legges vekt på hensynet til barnet.

Statsforvalteren mener at utgifter til løpende barnebidrag kan legges til grunn i en kort periode, etter en individuell vurdering, i påvente av at bidraget blir justert og bidragsmottaker får rimelig tid til å innrette seg.

NAV // ARBEIDS- OG VELFERDS DIREKTORATET // KONTORET FOR KVALIFISERING OG SOSIALE TJENESTER

Postadresse: Postboks 354 // 8601 MO I RANA

E-post: arbeids.og.velferdsdirektoratet@nav.no

www.nav.no //

Arbeids- og velferdsdirektoratets vurdering

Arbeids- og velferdsdirektoratet takker for innspill hva gjelder «forskuttet barnebidrag» og bidragsforskudd, og hvordan dette er omtalt i rundskrivet.

Foreldre kan overføre barnebidrag privat mellom seg, eller søke om at NAV skal administrere bidraget. Sistnevnte betyr at NAV Innkreving krever inn barnebidraget fra den bidragspliktige og betaler ut til bidragsmottakeren. Når NAV Innkreving krever inn bidraget, er betalingsfristen for den bidragspliktige den 25. i måneden før måneden bidraget gjelder for.

Arbeids- og velferdsdirektoratet legger til grunn at barnebidrag som betales av den bidragspliktige på forskudd, enten om det er via en privat avtale eller administrert av NAV, er å anse som løpende barnebidrag. Dette er noe annet enn «bidragsforskudd», som betales av NAV dersom den bidragspliktige ikke betaler. NAV kan i disse tilfellene senere tre inn og kreve forskuddet tilbakebetalt fra den bidragspliktige.

På bakgrunn av ovennevnte, vil Arbeids- og velferdsdirektoratet se på omtalen av forskuttet barnebidrag i rundskrivet på nytt.

Spørsmålet som Statsforvalteren har bedt oss ta stilling til, er om løpende barnebidrag er en del av nødvendig livsopphold.

I rundskriv 35-00, punkt. 4.18.2.30 står det at «Bidrag fra forsørger som ikke bor sammen med barnet medregnes fullt ut som inntekt for mottakeren. Det kan ikke uten videre legges til grunn at bidraget dekker alle utgifter til underhold av barnet. Dette må vurderes konkret ut fra bidragets størrelse og familiens totale økonomiske situasjon.»

Rundskrivet sier altså at løpende barnebidrag skal beregnes som inntekt i sin helhet, dersom tjenestemottaker mottar dette. Dette taler for at barnebidrag også skal anses som en utgift for en tjenestemottaker som er bidragspliktig. At det er knyttet en plikt til å betale barnebidrag, taler for at dette er en del av nødvendig livsopphold. Det må imidlertid gjøres en konkret og individuell vurdering av hjelpebehovet i hvert enkelt tilfelle.

Vi er enig med Statsforvalteren i at når den bidragspliktige ikke lenger evner å betale avtalt, evt. fastsatt, barnebidrag, må den bidragspliktige uansett rådes til å få endret størrelsen på barnebidraget. I en områingsperiode *kan* den bidragspliktige ha rett på økonomisk stønad til å dekke utgift til barnebidrag.

Med hilsen

Nina Strømmen
fung. kontorsjef
Kontoret for kvalifisering og sosiale tjenester

Kjersti Barbakken
seniorrådgiver
Kontoret for kvalifisering og sosiale tjenester

Dette dokumentet er godkjent elektronisk og har derfor ingen signatur

Kopi til

Statsforvaltaren i Møre og Romsdal
Statsforvaltaren i Rogaland
Statsforvaltaren i Vestfold og Telemark
Statsforvaltaren i Vestland
Statsforvalteren i Agder
Statsforvalteren i Innlandet
Statsforvalteren i Nordland
Statsforvalteren i Oslo og Viken
Statsforvalteren i Troms og Finnmark

Arbeids- og velferdsdirektoratet
Postboks 5 St. Olavs plass
0130 OSLO

Saksbehandler, innvalgstelefon
Sabrina Hammer, 74 16 83 66

Ønske om lovtolkning - løpende barnebidrag

Statsforvalteren i Trøndelag ber Arbeids- og velferdsdirektoratet om svar på dette spørsmålet:

- Er utgifter til løpende barnebidrag, nødvendige levekostnader etter sosialtjenesteloven?

Hvorfor spør vi om dette?

Vi har mottatt en henvendelse fra et NAV-kontor om tjenestemottakere som søker om økonomisk stønad, og har utgifter til løpende barnebidrag. Dette gjelder både der barnebidraget er privatrettslig avtalt mellom mor og far, og i de tilfeller det er NAV som fastsetter og administrerer bidraget. Spørsmålet er om barnebidraget skal regnes som nødvendige levekostnader, og dermed dekkes som en del av livsoppholdet.

Vi har tidligere vært i kontakt med dere om dette spørsmålet på telefon, men ønsker likevel en skriftlig redegjørelse for hva som er riktig vurdering i disse tilfellene.

Hva tenker vi selv?

I tidligere rundskriv I-34/2001 fremgår det at sosialtjenesten i utgangspunktet ikke har plikt til å yte stønad til betaling av løpende underholdsbidrag til barn, men at det likevel skal tas hensyn til allerede foretatte påleggstrekk og innbetalinger.

I nåværende rundskriv Hovednr. 35 kan vi ikke se at løpende barnebidrag er omtalt på samme måte. I pkt. 4.18.2.49 som omhandler gjeld fremgår det at mottakere av økonomisk stønad som hovedregel ikke skal betale gjeld, herunder restskatt, forskuttet barnebidrag og bidragsgjeld.

Forskuttet barnebidrag

Statsforvalteren har forsøkt å undersøke hva som menes med «forskuttet barnebidrag», og om dette er ensbetydende med løpende barnebidrag. Vi kan ikke se at dette uttrykket er brukt i annet lovverk.

Ved henvendelse til NAV Familie og pensjon, ble det uttalt at de tolker forskuttet barnebidrag som løpende barnebidrag der bidraget kreves inn og utbetales gjennom NAV. Bakgrunnen for at dette kalles forskuttet barnebidrag, er at bidraget betales forskuddsvis den 25. i hver måned. Forskuttet barnebidrag er derfor noe annet enn bidragsforskudd, som er en ytelse som betales av NAV.

Ut fra dette kan det se ut som det er noe uklart hva som menes med forskuttet barnebidrag. Statsforvalteren går ut fra at rundskrivet har ment at begrepet skal være ensbetydende med løpende barnebidrag, både der dette er privatrettslig avtalt og der bidraget administreres av NAV. Vi mener derfor at dette burde komme tydeligere frem i rundskrivet, også fordi «forskuttet barnebidrag» lett kan forveksles med «bidragsforskudd».

Er løpende barnebidrag gjeld?

Statsforvalteren stiller også spørsmål ved om løpende barnebidrag skal anses som gjeld. I de tilfeller bidraget blir betalt forskuddsvis eller fortløpende, kan vi vanskelig se at betegnelsen gjeld er treffende. Vi kan heller ikke se at hensynet til at økonomisk stønad ikke skal tilgodese kreditorer vil være avgjørende, ettersom barnebidraget blir utbetalt til bidragsmottaker og er ment å dekke løpende utgifter til forsørgelse av barnet.

Dersom løpende barnebidrag ikke er gjeld, kan avslag på stønad til dette formålet ikke begrunnes med at gjeld som hovedregel ligger utenfor livsoppholdet. Spørsmålet blir derfor om stønad til barnebidrag kan avslås på annet grunnlag. Etter vår vurdering er det flere hensyn som taler både for og imot at løpende barnebidrag skal regnes som nødvendige levekostnader.

Hensynet til barnets beste

På den eneste siden skal bidragsplikten i utgangspunktet ikke være høyere enn bidragsevnen. At bidragspliktig går ned i inntekt, og dermed ikke lenger evner å oppfylle bidragsplikten, kan være et argument for at utgifter til barnebidrag ikke lenger er en nødvendig utgift.

På den andre siden vil manglende betaling av barnebidrag kunne medføre en fare for at bidragsmottaker ikke får inn nødvendig inntekt til forsørgelse av barnet. En følge av dette vil kunne være at bidragsmottaker må gjøre gjeldende andre muligheter, for eksempel søke om bidragsforskudd eller økonomisk stønad. Svakheter ved disse ordningene er likevel at bidragsmottaker kan være i en situasjon hvor vedkommende ikke er klar over at disse mulighetene eksisterer, eller at det tar tid før søknadene blir behandlet.

Vurderingen av om barnebidrag er nødvendige levekostnader eller ikke, vil være en avgjørelse som berører barn. Vi mener derfor at hensynet til barnets beste må være et grunnleggende hensyn i denne vurderingen, og at det ved fortolkning av sosialtjenesteloven bør tas høyde for eventuelle sårbarheter ved andre ordninger som er ment å sikre inntekt til forsørgelse av barn.

Bidragsmottakers økonomiske situasjon vil kunne være varierende, og det vil ikke alltid være slik at manglende barnebidrag fører til at vedkommende står uten midler til nødvendig livsopphold til barnet. Etter vår vurdering bør loven forstås slik at det skal gjøres en individuell vurdering av dette spørsmålet i hver enkelt sak. I vurderingen må det legges vekt på hensynet til barnets beste, herunder bidragsmottakers økonomi og muligheter til å innrette seg. Kartlegging av situasjonen til både barnet og bidragsmottaker, må i denne sammenhengen nødvendigvis basere seg på opplysninger fra tjenestemottaker.

Vi mener derfor at hensynet til barnets beste tilsier at utgifter til løpende barnebidrag kan være nødvendige levekostnader etter en individuell vurdering. Fordi man må kunne legge til grunn at bidragsmottaker har muligheter til å innrette seg relativt raskt, vil utgiften kunne være nødvendig kun i en kort periode.

Oppsummering

Etter vår vurdering bør tjenestemottakere som søker om økonomisk stønad og har løpende utgifter til barnebidrag, først og fremst rådes til å endre bidraget. Økonomisk stønad til dekning av løpende barnebidrag kan likevel innvilges i en kort periode etter en individuell vurdering, i påvente av at bidraget blir justert og slik at bidragsmottaker får rimelig tid til å innrette seg.

I de tilfeller bidraget administreres av NAV, skal NAV-kontoret ikke gjøre en vurdering av bidragsevnen, men kan råde tjenestemottaker til å sende inn en endringssøknad. Tjenestemottaker kan også rådes til å kontakte spesialenheten i NAV, for å høre hvordan man bør gå frem dersom man allerede har mottatt en faktura som vedkommende ikke får til å betale.

Med hilsen

Hanne Reitan Øksnes (e.f.)
seksjonsleder
Seksjon NAV-Sosiale tjenester

Sabrina Hammer
juridisk seniorrådgiver
Seksjon NAV-Sosiale tjenester

Dokumentet er elektronisk godkjent

Kopi til:

Statsforvaltaren i Møre og Romsdal	Postboks 2520	6404	MOLDE
Statsforvalteren i Troms og Finnmark	Statens hus	9815	VADSØ
Statsforvalteren i Rogaland	Postboks 59	4001	STAVANGER
Statsforvalteren i Agder	Postboks 504	4804	ARENDAL
NAV Værnes	Postboks 63	7501	STJØRDAL
Statsforvalteren i Innlandet	Postboks 987	2604	LILLEHAMMER
Statsforvalteren i Nordland	Postboks 1405	8002	BODØ
Statsforvalteren i Vestfold og Telemark	Postboks 2076	3103	TØNSBERG
Statsforvalteren i Oslo og Viken	Postboks 325	1502	MOSS
Statsforvaltaren i Vestland	Statens hus, Njøsavegen 2	6863	LEIKANGER